

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

XIV. De interpretationibus legum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

De Interpretationibus legum.

ITEM vitiosis suis interpretationibus jus Canonicum ad peccandum licentiam detorquent, v.g. explicatione alicujus vocabuli; aut si verba clara sunt, mitiores circumstantias accerfunt; aut si hæ planè sunt & constantes, ad mentem legislatoris confugiunt; ita ut ex duabus oppositis opinionibus probabilibus, legislator unam approbet, alteri tamen probabilitatem non auferat: ex hujusmodi interpretationibus colligunt, Gregor. XIV. agentem de assisinis, sic enim quosdam fideiarios vocat, quos immunitatis Ecclesiasticæ privilegio privat, eos solos comprehendere, qui pecunia conducti aliquem occiderint: pari modo asserunt, religiosum excommunicationi non subjacere, qui vestem deponit, ut ad lupanar se conferat. Diana denique suam sententiam præsert definitionibus trium Pontificum, qui definiverunt, religiosum ex ordine Minorum, factum Episcopum, à victu quadragesimali, quem voverat, liberum non esse.

REFELLITVR.

Quis amabo, vel tyro in iure ignorat, sapene-
cessarium esse, ut Canonista, causidici, atque
ipii Iudices, præfatis interpretationibus utantur. 1.
quia sæpe Canones inter se videntur pugnare, idem
Gratianus decretum suum inscripsit concordiam di-
scordantium Canonum. 2. sæpe verba, quibus lex
concepta est, obscura sunt supra vulgi capium; titu-
lus de verborum significatione in argumento est. 3. di-
versæ sunt regulæ in iure, quibus lancitur, ut odiosa
& difficilia restringantur: titulus de regulis iuris, his
egregiis legibus plenus est, quæ à Dyno & doctissi-
mis aliis Canonistis explicantur. 4. Si quando ali-
qua controversia definita non est, ad similibus defi-
nitarum congruentia confugiendum est, quæ passim
occurrunt in collectoribus; inter recentes Nicolaus
Everardus, & Barbosa, *de locis communibus, de verborum
significatione, de clausulis tractatus scripserunt*. Ipsi Patres
ad Scripturarum, Canonum, Legumque intelligenti-
am, has regulas adhibent, docentque, non solum
verborum, sed etiam circumstantiarum loci & tem-
poris rationem habendam esse; dist. 29. illorum textus
legi &tori suppediabit; sed jam ad singula objectionis
capita descendō.

Verbo Affasini in Bulla Gregorii XIV. illud ran-
tū homicidii comprehendit, quod patratu pec-
cuniae pretio, quando quis accipit pecuniam ad ex-
dem faciendam, ab omnibus Canonistis & Summi-
stis docetur ita Cajetan. *verb. Affasium, ibid. ceteri*
Summiste. Bonacin. tom. 2. disputat. 3. quest. 7. punct. 6. §.
4. num. 2. & 3. tibi citat Probum, Ancaran. Imol.
Suar. Menoch. Julium Clar. Ambros. Deci. Mascard.
Peregrin. Gabr. In Italia & Hispania auctores in hac
significatione hoc vocabulum accipiunt; in Gallia
nonnulli quodlibet homicidium pro dicitur, affa-
sini nomine appellant; tu vide sis Thefaur. in praxi,
verb. Affasium, cap. 1. n. 1. Farinac. quest. 123. num. 22.
ubi multos citat, & hac de primo capite sint satis.

Secundum nihilo meliore nititur argumento; cum enim tempore Bonifacii VIII. complures è mona-

steriis egredierentur, & mutata veste, huc & illuc incogniti circumcurrerent, unde gravissima incommoda in monasteriis oriebantur; hæc causa Pontificem induxit, ad condendam constitutionem, quæ incipit *ut periculosa*, & habetur tit. *de clericis*, in 6. in qua, excommunicatur religiosus, qui temerè vestem suam abiecit: porro hujus constitutionis occasione de multis Canonibus consulti sunt, verbi gratia, utrum religiosus, qui vestem deponeret in cubiculo, ut commodius luderet, incurreret in præfata excommunicationem; Canonistarum pars maxima negavit incurrere; item utrum religiosus, qui votorum suorum & conditionis oblitus, vestem deponeret, ut in lupanar se conferret, prædictæ Bullæ vi, excommunicaretur; affirmant plerique; alii responderunt, peccatum quidem illum graviter contra votum, perinde ac si cum habitu iisset, verum non incursum in excommunicationem latam dicto cap. *ut periculosa*, quandoquidem hæc Bulla contra impudicos minimè lata esset, sed contra errabundos, qui vestem deponunt, ne in urbibus & provinciis pro religiosis agnoscerentur. Pro hac sententia multi sunt auctores, ut Sayrus lib. 3. de censur. cap. 13. num. 11. Tabiena verb. *excommunicatio* 2. casu 23. quest. 1. num. 2. Barbosa, Sanch. lib. 6. in Decalog. cap. 8. n. 54. Suarez tom. 5. in 3. part. disp. 23. sect. 4. num. 5. Sed jam ad tertium caput venio.

Diana tom. 5. tract. 13. resolut. 39. discutit dubium de obligatione religiosi ex ordine Minorum ad Episcopatum assumpti, ibique refert duas opiniones; Prima docet, Episcopum illum teneri voto suo victus quadragesimali; quod maximè hujus sententiæ auctores ex eo probant, quod tres Pontifices scilicet Paulus V. Gregorius XV. & Urbanus VIII. dispensationem recusant, aut se recusaturos minati sint. Secunda, quam Diana sequitur, docet, non teneri; & post laudatos utriusque opinionis fautores, respondet ad argumentum illud à prædicta responsa petum, & negat, à tribus illis Pontificibus opinionem illam suam fuisse damnatam; cum in hac controversia, nihil prorsus definitum, sed ad summum opinionem contrariam adhaerent. Quid ego de hac re sentiam, nihil est, quod dicam, hoc unum indico, in Gallia longè mitius agi cum religiosis ad Episcopatum assumptis, quam in Italia, idque usui recepto; nempe sinuntur testari, prædia acquirere, hereditatem ad consanguineos transmittere, nihil obstante voto paupertatis, quod in Italia non licet, nisi facultatem Pontifex concedat; immo in Hispania Cathedralis Ecclesia in demortui Religiosi bona succedit.

Aliud est, quod Dianæ opponunt adversarii, qui eum ibidem resolut. 6. tradidisset, Sacerdotem aliquid impotæ illusionis inter dormiendum perperam non teneri de sequenti abstinere à sacro faciendo, licet rubricæ Missæ Romani abstinendum suadeant; citat Joannem Sancium pro hac sententia, qui cum sibi opposuisset, videri Pontificem, rubricarum approbatione, hoc idem suadere, respondet Pontificem in approbatione illa, loqui tanquam privatū Doctorem. Hæc responsio Dianæ non satisfacit, affirmanti, Pontificem pro Ecclesia universa, rubricas approbantem, loqui ut Ecclesiæ caput; alio igitur modo responderet, scilicet, non proterea Roman. Pontificem damnasse opinionem contrariam, quæ Sacerdoti nocturnam illusionem passio, faciendi sacri veniam concedit; dictum sanè innocentissimum omnino diversum ab eo, quod ab Adversariis viro doctissimo affectum est; quasi scripsisset, probabilem esse opi-

nionem, licet oppositum à Romano Pontifice definitum sit, cum tamen minimè definitum sit, sed simpliciter rubricarum approbatione decentius iudicatum, hinc consilium potius quam præceptum est.

CAPUT XV.

De legibus Ecclesiasticis.

ASSERUNT etiam Ecclesiasticas leges, immixta observatione, antiquari; unde colligitur summo piorum scandalo, licet Sacerdotum ipso die sacris operari, quo gravi aliquo & obsequio crimine se obstrinxit; tantum, ajunt, honoris & sacrificio missæ, ad Dei gloriam redundare, ut optandum esset, res omnes, sensus expertes, vel participes, beluaque ipsas in Sacerdotes converti, ad augendum illud sacrificium offerendum, quod tanti valore est, ut Sacerdos una vice pro duobus celebrans, dupcatum stipendium accipere queat.

REFELLITUR.

Religionis leguleiis notum est, consuetudinem rogari legem, & obsolescere de seculis; modo hæc definitio ad tollendam obligationem tempore daret, non sine Principis notitia & tolerantia; hoc autem de lege positiva, qua indifferens quæpiam prohibetur, vel aliquid ad salutem per se minimè necessarium imperetur. in hoc sacri canonis cum jure civili conveniunt; nam si quæ legum veteribus libris posita jam per desuetudinem abierant, nullo modo vobis easdem ponere permittimus; hinc audire C. de veteri jure enucleando. Et rescriptum illud receptum est, ut leges non solum suffragio legum, sed etiam tacito consensu omnium per desuetudinem derogentur; l. de quibus, ff. de legibus; & si quando Summi Pontifices declarant legem consuetudinem non cedere, eam consuetudinem semper recipiunt, quæ rationalis est, & legitime præcepta, aut consuet. imò S. Thom. 2. 2. quest. 97. a. 2. expresse habet, consuetudinem habere vim legis; illam de legem abolet, & est legum interpretatrix; & Capitan. 1. 2. quest. 97. a. 3. non oportet, inquit, postea facitos esse anticit, vel illicitè introduci sit consuetudinem, sine dubio inveniunt licite observari, vultu legi scripta, idem censent omnes auctores alicui nominis. Bartol. in l. de quibus ff. de leg. quest. 1. num. 6. D. Antonin. 1. p. tit. 6. cap. unico. Sylvest. verb. consuetudo. Gerson, 3. p. tract. de vita spirituali lect. 4. capit. 17. Navar. cons. 2. de clericis non resident. num. 4. citare possem, ut Suar. Castro. Pal. Salas, &c. sed non re perspicua, frustra laborarem; nisi hæc suffragiant, consule Anton. Augustin. & Florent. ut dicitur ex hujus in 9. priores Gregorii IX. decretales statutibus, fidei dogmata nunquam mutari; in disciplina, mutationem fieri posse; consuetudinem, modo nihil contineat iniquum, potiorē haberi lege & canonibus; Gregorii Nazianzeni tempore, ipso eodem teste, Conciliorum canonum jam mutaverant, quoniam illorum usus obsoleverat; consule Illustrissimum & omni literature genere instructissimum D. De Marca, & ab eo discas, Nicolaum Lustrum se apud Episcopos Galliarum, ut Pontifici Epistolam decretales admitterent; qui ideo abnuere videbantur, quod